עז א מיי' פ"ב מהל' ע"ז הלכה י :
עח ב מיי' פ"א מהל' מחוסרי כפרה הל"ו:
עט ג מיי' פ"י מהל' איסורי ביאה הל"ה:
פ ד מיי' שם הל' יב :
פא ה מיי' פ"א מהל' מחוסרי כפרה הל"ג:
פב ו מיי' פ"י מהל' איסורי ביאה הל"ד:
[פסחים נג:]
פג ז מיי' שם פ"ה הלכה טו :
פד ח מיי' פ"א מהל' מחוסרי כפרה הל"ז:
פה ט מיי' פ"ג מהל' שגגות הל' ד :
פו י מיי' פ"א מהל' מחוסרי כפרה הל"ח:

תורה אור

מסורת הש"ס

הכי א] קאמר מגדף מביא קרבן הואיל ב](ובא) בו כרת במקום קרבן דברי ר"ע קסבר ג](מינו דבעי) מכתב כרת בעלמא וכתיב כרת במקום קרבן שמע מינה ד] מייתי קרבן ואומר חטאו ישא אתא לרבנן והכי קאמר ר"ע לרבנן אמריתו מגדף לית ביה מעשה, מהו *מגדף ה] *מברך את השם, אלא כרת דכתיב ו] למאי אתא, אמרי ליה ליתן כרת למקלל דכתיב במקלל *ז](חטאו ישא האיש ההוא) וכתיב בפסח שני חטאו ישא מה להלן כרת אף כאן כרת ח] ת"ר את ה' ט] הוא מגדף איסי בן יהודה אומר כאדם האומר לחבירו גירפתה הקערה וחיסרתה, קסבר מגדף מברך את השם הוא, ר' אלעזר בן עזריה אומר כאדם האומר לחבירו גירפתה הקערה ולא חיסרתה קסבר *מגדף היינו עובד ע"ז תניא אידך את ה' י] רבי אלעזר בן עזריה אומר *בעובד ע"ז הכתוב מדבר וחכמים אומרים לא בא הכתוב אלא ליתן כרת למברך השם:

מתני' *יש מביאות קרבן ונאכל, ויש מביאות קרבן ואינו נאכל, ויש יא] שאינם מביאות [*מביאות] קרבן ונאכל *המפלת כמין בהמה חיה ועוף דר"מ, וחכ"א עד שיהא בו מצורת אדם *המפלת סנדל או שיליא או שפיר מרוקם והיוצא מחותך וכן שפחה שהפילה מביאה קרבן ונאכל אלו מביאות ואינן יב] נאכלות המפלת ואין *יודע מה הפילה יג] ושתי נשים שהפילו אחת ממין פטור ואחת ממין חובה יד] א"ר יוסי אימתי בזמן שהלכו טו] *זה למזרח *וזה למערב, אבל אם היו שתיהן עומדות שתיהן מביאות קרבן ונאכל אלו שאין מביאות *המפלת שפיר מלא מים מלא דם מלא גנינים *המפלת כמין דגים וחגבים ושקצים ורמשים המפלת יום ארבעים, ויוצא דופן, ר' שמעון מחייב ביוצא דופן : **גמ'** שפחה מנלן דת"ר בני ישראל *אין לי אלא בני ישראל טז] גיורת ושפחה מנין יז] ת"ל אשה מאי וכן שפחה ס"ד אמינא כי אמרינן *כל מצות שהאשה חייבת בה, עבד חייב בה, ה"מ בדבר ששוה בין יח] איש ובין אשה אבל יולדת דבנשים איתא באנשים ליתא אימא לא תתחייב שפחה, אהכי תנא יט] שפחה : אלו כ] מביאין קרבן כו' : מאי עבדין? כא] מייתין תרווייהו חד קרבן ודאי, והחטאת עוף ספק ומתני', ומי אית ליה לר' יוסי תנאה והתנן דרבי שמעון אומר כב] מביאות (שניהן) חטאת אחת רבי יוסי אומר אין שניהן מביאות חטאת אחת אלמא לר' יוסי לית ליה תנאה, אמר רבא מודה ר' יוסי במחוסר כפרה וכן כי אתא רבין אמר ר' יוחנן מודה רבי יוסי במחוסר כפרה, מ"ט התם כג] בעי גברא ידיעה דכתיב או הודע אליו חטאתו הילכך לא מתיין ומתני' אבל הכא כי מתיין נשים קרבן, לאישתרויי באכילת קדשים, כדתני' סיפא דההיא רבי יוסי אומר כל חטאת שהיא באה על חטא אין כד](שתים) מביאות אותה: אלו שאין מביאות כו' ר' שמעון מחייב ביוצא דופן : מ"ט דר"ש? אמר ר"ל אמר קרא ואם נקבה תלד כה] לרבות לידה אחרת, מאי היא? יוצא דופן ורבנן מ"ט? א"ר מני בר פטיש אשה כי תזריע וילדה עד שתלד ממקום שמזרעת : **מתני'** כו] המפלת לאור שמונים ואחד ב"ש פוטרין מן הקרבן וב"ה מחייבין אמרו ב"ה לב"ש מ"ש אור שמונים ואחד מיום שמונים ואחד אם כז] שיוה לו לטומאה לא ישוה לו לקרבן אמרו להם ב"ש לא, אם אמרתם במפלת יום שמונים ואחד שכן יצאה כח] לשעה שהיא ראויה להביא בה קרבן תאמר במפלת לאור שמונים ואחד שלא יצאה כט] לשעה שהיא ראויה להביא בה קרבן, אמרו ד)להן ב"ה והלא המפלת יום שמונים ואחד שחל להיות בשבת תוכיח שלא יצאה לשעה שהיא ראויה להביא בהו קרבן וחייבת קרבן אמרו ה)להן ב"ש לא, אם אמרתם יום שמונים ואחד שחל להיות בשבת שאף על פי שאינן ראוי לקרבן יחיד ראוי לקרבן ציבור (א) תאמרו במפלת לאור שמונים (יום) ואחד שאין הלילה ראוי לא לקרבן יחיד ולא לקרבן ציבור, והדמים אינן מוכיחים שהמפלת בתוך מלאת דמיה טמאים ופטורה מן הקרבן :

א) [לקמן כג:] ב) [בכורות מז: נדה מ·] ג) פסחים ג· [עדיות פ"ד מ"י] ד) [נ"ל להם] ה) [נ"ל להם]

והכי קאמרי ליה רבנן לר"ע אמרת מגדף מביא קרבן הואיל ונאמר בו כרת במקום קרבן מי סברת מגדף דקרא הייתו מברך את השם, מגדף היינו עובד ע"ז כס](והאי דקתני במתני' וחכ"א אף המגדף כו' הכי קאמרי אף המגדף דידך אף מברך את השם שאתה קורא אותו מגדף: **אלא כרת במברך את השם מנא ל]** לנו · במברך את השם כתיב איש כי יקלל אלהיו ונשא חטאו (ויקרא כד) ונאמר בפסח (במדבר ט) חטאו ישא האיש ההוא מה להלן כרת אף כאן כרת והכי נמי איכא דדריש ליה בפסחים בפ"ק מי שהיה טמא (דף צג:) לא] ודרשי הכי וחדל לעשות הפסח ראשון לב] דהא קרבן ה' לא הקריב במועדו חטאו ישא ולא נאמר כרת לג](המגדף)(במקום קרבן ולא) גמרינן ליה (אלא)מכרת דפסח לד] שאינה בת חטאת דמצות עשה היא· ור"ע אית ליה כרת[ה] בשני ומוקי לחטאו ישא בפסח שני וגמר לו] לה ממגדף וסבר מגדף היינו מברך את השם ובפסחים (שם) נמי איכא דדריש ליה הכי : **גירפת** · ר' מתחלפת בד' לז] הגחת את הקערה מן התבשיל וחסרת גם את הגגן קסבר מגדף היינו מברך את השם ומילתא רבה עבד דפשט ידו בעיקר : **ולא חסרת** · קסבר היינו עובד עבודת כוכבים כגון מגורר ומזמר לעבודת כוכבים דלאו מילתא רבה היא כולי האי : **מתני' כמין בהמה חיה ועוף** · מפרש טעמא במסכת נדה בפרק המפלת (ד' כג:) הואיל ונאמרה בו יצירה כאדם : **סנדל** · ולד הוא אלא שנפחתה צורתו : **שיליא** · נמי אמרינן במסכת נדה בהמפלת (דף כו·) אין שיליא בלא ולד ושפיר הייתו עור הולד מרוקם שיש בתוך השפיר צורת אברים קטנים ובמס' נדה מפרש לה בהמפלת : **וכן שפחה** · כנענית ובגמ' פריך למה לי למתניי' : **ואין ידוע מה שהפילה** · אם צורת אדם וחייבת או דגים וחגבים ופטורה : **מביאה קרבן** · שתי תורים לח] [א' לעולה וא' לחטאת ועל של] עולה מתנה עלה אם מין חובה ילדה ההא לט] לחובתה ואם לאו תהא עולת נדבה אבל חטאת לא מצי לאתנויי דאין חטאת נדבה ומחייב בספק ואינו נאכל דשמא לאו בת קרבן היא ומליקתה כנבילה בעלמא ומשום חולין על המזבח לא איכפת לן דכיון דאין למזבח אלא דמה לא חשיבא אכילה ובמסכת נזיר (דף כט·) ילפינן דחטאת העוף באה על הספק : **וכן שתי נשים שהפילו** · במחבואה : **אחת מין פטור** · דגים וחגבים : **ואחת מין חובה** · סנדל או שיליא ואין ידוע אי זו הפילה פטור ואי זו הפילה חובה מביאות כל אחת שתי תורים כמו שפירשתי ואינו נאכל : **אימתי** · אינו נאכל בזמן שהלכה כו' שאינן יכולות להתנות שהביאו קיניהן לכהן והלכו לדרכן : **אבל אם שתיהן עומדות כו'** · בגמ' מפרש מאי עבדן : **גנינין** · גוונים : (כמין דגים וחגבים) : **המפלת יום ארבעים** · במסכת נדה בפ' המפלת (דף ל·) מ] עד שיעברו מ' יום להריון הוי מיא בעלמא : **גמ'** ושפחה מנלן דת"ר דבר אל בני ישראל אשה כי תזריע : **מאי וכן שפחה** · הא פשיטא לן דכל מצוה שהאשה חייבת בה עבד חייב בה דגמרי לה לה כתיב באשה (דברים כד) וכתב לה ספר כריתות וכתיב בשפחה או חפשה לא נתן לה*: **מאי עבדן** לרבי יוסי, מא](מתיין)תרווייהו חד קרבן בין שתיהן יקנו חטאת העוף מב] א)(הדא ודאי)ועולת העוף תביא כל אחת ודאי ובתנאי שאם אינה חייבת תהא נדבה אבל חטאת העוף לא מצי למימר תהא נדבה דאין חטאת נדבה והכי מייתו מג] חטאת העוף ויקנוהו בין שתיהן ומתנין אם אני חייבת יהא מד] חלקך מחול לי ואם את חייבת יהא מה] חלקי מחול לך וממ"נ היא מליקתה כשרה מו] : **ר"ש אומר כו'** · בפרק דם שחיטה לקמן (דף כג·) : **מודה רבי יוסי** · דמתני' בארבעה מחוסרי כפרה דלא מייתי קרבן לשום חטאת אלא לאשתרויי בקדשים : **התם** · גבי חטאת חלב בפרק דם שחיטה נבראת בעי ידיעה שידע שחטא, ואי לא, מייתי כל חד אשם תלוי ולא חטאת בשותפות : **דקתני סיפא דרישא** · בפ' דם שחיטה (שם) כל חטאת שהיא באה על חטא אלמא באה על חטא דוקא נקט : **ואם נקבה תלד** · הוה ליה למכתב ואם נקבה היא : **מתני' לאור פ"א** · שילדה נקבה לאור פ"א שהיתה ראויה למחר להביא כפרתה הפילה : **ב"ש פוטרין מן הקרבן** · מלידה ב' אע"ג דלאחר מלאת הוא הואיל ולילה היא ולא אילה שעה ראויה לקרבן דלילה מחוסר זמן קרבן הוא דכתיב (ויקרא ז) ביום צותו הולך לענין קרבן כתוך מלאת דמי : **מ"ש אור פ"א מיום פ"א** · דודאי חייבת כדמפרש לקמן בפ' ארבעה מחוסרי כפרה (דף ט·) : **אם שיוה לו לטומאה** · שהרי אתם מודים שמשקיעת החמה של יום פ' כלו ימי טוהר שלה ואם ראתה בליל פ"א טמאה : **והדמים** · שאתה אומר אם שוה לו לטומאה כו' אין מוכיחין לקרבן שהרי המפלת תוך מלאת דמיה טמאין מפני הלידה ואינה חייבת קרבן שני :

א) הדא ספק ועולה כצ"ע

תוספות הואיל ונאמרה כרת במקום קרבן · ותימה תיפוק ליה דמביא מידי דהוי אשאר כריתות שבתורה דהא ר"ע לא בעי מעשה וכ"ש לר"ל דמעשה עשה אים ליה · ואו"ל ר' יוחנן מתרץ לטעמיה דמהכא יליף ליה ר"ע בכל התורה דלא בעינן מעשה כמו מגדף דמחייב · ור"ל מתרץ לטעמיה דמהכא יליף דקני במעשה

אתא : **אתאן לרבנן** · כלומר השיב ר"ע לרבנן כדמפרש והזיל דלכרת גרידא לא איצטריך דבג"ש אתיא מפסח : **מגדף היינו עובד עבודת כוכבים** · פירש"י מזמר ומגורר לעבודת כוכבים וקשה אמאי פירש כן אי משום דלית ביה מעשה ליתא כגון שקיבלו באלוה שאמר לו אלי אתה אלא נראה דמגדף היינו עובד עבודת כוכבים בזיבוח וקיטור והייתו כרת דכתיב בעבודת כוכבים ולא פליגי אלא במברך את השם : **גירפתה וחיסרתה** · פי' שלא כילה לגמרי : **לא חיסרת** · פי' לא חיסרת דבר אלא כילה לגמרי כלומר פשט ידו בעיקר שעבד עבודת כוכבים : **אימא לא תתחייב שפחה** · תימה אה"נ ואיצטריך קרא לגיורת דאמרי' בספרי גבי ברכת כהנים כל מקום שמדבר בישראל צריך להביא הגרים : **שניהן מביאין חטאת א'** · תימה דהא בעי סמיכה וניחן א"א לסמוך דאחד מהן יעשה עבודה בקדשים : **יוצא דופן** · פי' ע"י סם פתחו לכריסה והוציאו הולד ונ"ל דלא דרך בית הרחם ואין נראה מדקאמר בפ"ק דבכורות גבי דג טמא שבלע דג טהור כגון שנתלא דרך בית הרחם ש"מ שאם נגאם דרך בית הרחם אה"כ בלע שנכנס דרך חושם אבל מה שמשליך בתוך מיעיו לא יצא דרך בית הרחם לגעת דהוי מיעוט אחר מיעוט דיולדת ותלד משמע ולא יוצא דופן:

אמאי מיתו במחצית בתרין וזני אלא ש"מ למילף דאית בהו הכרע והסקים יודע כמה הכרעות ואין שעור להכרע : **ומאי בד בבד** · דקאמר לא דמשמע עין בעין אלא שלא יניח משקל במשקל ויתקול כלומר שלא יניח משקל האבן של חמשים ומאתים עם החמשים ומאתים וישקול שקל של חמש מאות בנאלא לכל משקל יניח אבנו היינו בד בבד : לישנא אחרינא מכלל דאית בית הכרע דאמר ר' יהודה קנטון*) בשם אמאי מייתי מחציתו חמש מאות ומאתים כו' : **שמן המשחה שעשה משה במדבר** · דכתיב ושמן זית הין בו שלקו (את) [עם] העיקרין מר דרור כו' כדי שיקלטו ריח: **אלא הביא** עיקר ושראום במים כדי שלא יבלעו מן השמן והיה ורק המים לדוץ והיה ורק השמן על גבי העיקרין והציף עליהן שמן שיהו מכוסין וקלט השמן את הריח מן הבשמים : **וקפחו** · והיה מסירו מיד כדי שלא יבלעו העיקרין השמן : **א"ל ר' יהודה** סה צורך בכך א)וכי נס אחד כו': **מלכות ירושה** היא ואין צריך משיחה: **ולאו כל איניש דבעי מלך** מורית · מלכות לבניו בלא משיחה : **בקרב ישראל** · בזמן ששוכן בקרב ישראל בשלום דאין מחלוקת בינייהו מוריש מלכות לבניו : **תיפוק לי דמלך ראשון** הוא · דלא היה בן מלך: **כדאמר רב פפא** לקמן באפרסמא דכיא משחוהו שהיה יהויקים גדול ממנו ב' שנים : **אלא יהואחז קשיש** מדקרי ליה בכור : **לא להכי** קרי ליה בכור שהוא בכור למלכות שמלך קודם אחיו: **והא בדארי** קא חשיב להו · כלומר שלישי והדר רביעי שהוא רביעי למלכות : **דמלך יכניה בן דודו** קמיה · ויצא בגלות ונלותו עמו קודם חרבן וסוף מלך צדקיהו : **ומי הוה שמן המשחה** · בימי יהואחז והא גנזו בימי יאשיה אביו דתניא משנגנז ארון כו' : **תשימו בארגז מצידו** · כלומר שגנזו בצד הארון : **ואמר ר' אלעזר** · צנצנת המן דנגנז אתיא שמה שמה כתיב הנח שם מלא העומר מן וכתיב בארון ונועדתי לך שם וכתיב בצנצנת משמרת וכתיב במקלו של אהרן למשמרת לאות לבני מרי : **ואתיא דורות דורות** · כתיב בצנצנת למשמרת לדורותיכם וכתיב בשמן המשחה זה לי לדורותיכם מלמד שכולו נגנזו : **כמין נזר** · משחו במצחו מאזן לאזן וערפו אחוריו כלומר סביב סביב, **כמין כי** יווני ת כך מן המצח על גבי הראש עד העורף ג)ומפרש במנחות: תני חדא כו' **מאן דאמר תחלה בין ריסי עיניו** מושה קסבר משיחה עדיפא שכן נתרבתה אצל כלי שרת · שלא מצינו בהן יציקה אלא משיחה: משום דמשחה

עולות ויושבות לו בעיקרי זקנו · כדי שלא יפלו לארץ כשהוא מנענע פיו שהיה משה אמר שמא מעלתי לפי שהזקן לא נצטוה למשה והיה רו יצאה ב"ק כו' · שמא אני מעלתי שאני נהנה בריח שבזוקני יצאה ב"ק כל השמן שבכלי: **גירבי תרנגולתא** · על שם אותו עסקא : ג)ולאו מילה ליהדר לישלם ודילמא חלשא דעתיה ולא חזא ושמא כיון דקפיד והליך

ורוביא · תלתן דכל אלו גדלין הן מהרה כלומר כן יגדלו נכסיו : **גרסי'** · מתנו הבריות והדר עולו כדי שתדעו לשאל ולהביא ראיה מהן : **תימשך שמועתכון** לאורך ימים : **שם במקום חכמים** : ולא אמרני · ולא בפלפין דפומבדיתא במקום עמי הארץ: **מב גילדנא** סריא למיכל מן כותחא דרמי כיפי · אע"ג שהוא חריף כ"כ שכשנופל על האבן מתבקעת **מטמטם הלב** : **ואם הריחה בה באותה שעשה** לציבור פטור אלא שמעל : **קולי של שיר** : **ומראה** · אם זן עיניו מבית קדש הקדשים : **וריח** · של קטרת : **תימרתו** · עשנו הא **תרומת הדשן** שהיתה תורם ממנו מלא קומצו ומניחו אצל המזבח זו היא מצותו ומועלין בו מי שמזיזו מאצל המזבח : **הגיחא לרבנן** · דאמרי פעונין גניזה דאין מוזין אותן הוו שני

*) פי' דכל"א לא גרים אלא אמר לך רב יהודה רק דאמר רב יהודה וכו' · ורב יהודה בעצמו סבירא ליה מכתוב ונראה דלזה כתב רש"י דס"ג אלא אמר ר"י וכו' ור"ל לאוקי מגי'

א) ע"כ שייך לדף ה ע"א ב) עי' מ"ש בערוך השלם ערך כי א' ג)ע"כ שייך לדף ה ע"ב

שיטה מקובצת א] הכי גירסת רש"י ז"ל כתובה בתוס' הרא"ש (באות ד') : ב] הואיל ונאמר בו : ג] קסבר מדבעי למכתב כרת דידיה בעלמא תיבת מינו נמחק: ד] עי' בחדושין: ה] מגדף אמרו ליה מפרך : ו] דכתיב במגדף למאי: ז] במקלל ונשא חטאו וכתיב : ח] כרת · ל"א אמריתו לית ביה מעשה אלא כרת דכתיב במגדף למאי אתא אמרו ליה ליתן כרת למברך את השם מהו מגדף אמרו ליה מברך את השם כתיב במברך ונשא חטאו ובפסח כו':ט] את ה' הוא מגדף : י] עי' בחדושין: יא] ויש שאינן מביאות אלו מביאות קרבן : יב] ואינן נאכל המפלת יאין ידוע מה : יג] וכן שתי נשים את ו' נמחק: יד] א"ר יוסי · גליון לפרש דברי ת"ק אתא עכ"ל הרא"ש : טו] שהלכו זו למזרח וזו למערב : טז] גיורת ושפחה מנין מיירי בין במשוחררת ובין באינה משוחררת דאי בשאינה משוחררת פשיטא דהא אמרינן לקח שפחה ונתעברה אצלו הרי זה יליד ביתו וכל שהוא נימול לשמנה אמו טמאה לידה תוס' : יז] עי' בחדושין: יח] בין באיש ובין באשה : יט] תנא וכן שפחה : כ] אלו מביאות קרבן' מאי עבדן מייתו : כא] עי' בחדושין : כב] אומר שניהן מביאות : כג] התם נברא בעי : כד] אין שניהם מביאות : כה] המפלת לאור שמנים ואחד ולא נקט אור ארבעים שהרי אינו נוצר עד מ' יום ואפי' [פחות רגע] לא אשר : כו] שוה לו אות י' נמחק: כז] יצאה בשעה שהיא אות ל' נמחק : כח] יצאה בשעה שהיא אות ל' נמחק: כט] תיבת והאי עד סה"ד נרשם עליו קו כי צריך למחקו: ל] מנא לנו דכתיב במברך את השם איש כי : לא] טמא ודריש הכי : לב] ראשון כי קרבן תיבת דהא נמחק: לג] כרת במגדף אלא גמרינן ליה מכרת אות ד' ותיבות במקום קרבן ולא נמחק : לד] תיבות שאינה בת חטאת דמצות עשה היא נמחק : לה] כרת בפסח שני ומוקי קרא חטאו ישא : לו] ונמר ביה כרת ממגדף תיבת לה נמחק : לז] בד' קגחת את אות ה' נמחק : לח] תורים אחד לעולה ואחד לחטאת עולה מתניה עלה תיבת (מתנה)(ועל של] נמחק : לט] תהא העולה לחובתה: מ] המפלת · המפלת יום מ' עד : מא] יוסי מייתין : מב] השף דעולת העוף תביא כל אחת ואחת ובתנאי שאם : מג] מייתי תרוייהו חטאת : מד] יהא לחלקך והלקי מחול : מה] יהא לחלקי וחלקך : מו] כשרה תאכל הס"ד :

הגהות הב"ח (א) במשנה תאמרו במפלת לאור שמונים ואחד כצ"ל ותיבת יום נמחק :

גליון הש"ס גמ' בעובד ע"ז הכתוב מדבר · עי' שבועות ז ע"ב תד"ה בעא :

נושא
"חטאו יש' דכתיב אצל מברך את ה' - איגוד דרבנן - מלמד שהוא בכרת נלמד מפסח שני

נושא
מח' תנאים מה מלמד הפסוק "את ה' הוא מגדף" מברך את ה' ע"ז

נושא/מגמה
קבוצות שונות של ספק ילודות (מבולות) ודינם לגבי קרבנותיהן

נושא
מקור דשפחה חייבת בקרבן יולדת

נושא
שיטת ר' יוסי בזמן שיטת תנאי בקלקלות שבאות על ספק

נושא
הסבר מח' רש"ש וחכ' אם ביולדת ביוצא דופן חייבת קרבן יולדת

נושא
המפלת בליל שמונים וא' מח' ב"ש וב"ה אם היא חייבת קרבן נוסף